

Åpenhetsloven

7. desember 2023

Hvem er vi?

Tine Granlund
ADVOKAT/PARTNER

Mobil: 958 50 412
E-post: tine.granlund@codex.no

Hedda Marie Aursnes
ADVOKAT

Mobil: 414 97 220
E-post: hedda.marie.aursnes@codex.no

Agenda

I DAG

- Hva åpenhetsloven er og hva loven betyr for norske virksomheter
- Hvordan blir din virksomhet compliant
- Innsynskrav og rapportering

Åpenhetsloven

- *Plikten til å utføre aktsomhetsvurderinger for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold*
- **Trådte i kraft 1.7.2022**
- **Første rapport er publisert, men arbeidet fortsetter**

Lovens formål

Loven skal **fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold** i forbindelse med produksjon av varer og levering av tjenester, **og sikre allmennheten tilgang til informasjon** om hvordan virksomheter håndterer negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Definisjoner, jf. § 2

Menneskerettigheter

- De internasjonalt anerkjente menneskerettighetene
 - Mulighet for enhver til å tjene sitt levebrød ved arbeid som han fritt har valgt eller godtatt
 - Rettferdige lønninger og lik lønn for arbeid av lik verdi
 - Trygge og sunne arbeidsforhold
 - Barnearbeid
 - Ingen må holdes i slaveri
 - Ytringsfrihet

Anstendige arbeidsforhold

- Arbeid som ivaretar grunnleggende menneskerettigheter, og
- Helse, miljø og sikkerhet på arbeidsplassen
- Arbeid som gir en lønn å leve av
- Arbeidstid
- Retten til å organisere seg i fagforeninger
- (lærlingordninger, innleid arbeidskraft)

Hvem omfattes av loven?

- Ca. 8830 virksomheter i Norge vil omfattes direkte (store virksomheter).
- Loven gjelder uavhengig av organisasjonsform, for eksempel aksjeselskaper, samvirkeforetak, stiftelser og foreninger.
- Store virksomheter defineres som foretak som omfattes av regnskapsloven §1-5, eller som på balansedagen møter to av følgende:
 - Salgsinntekt: over 70 millioner kr
 - Balansesum: over 35 millioner kr
 - Gjennomsnittlig antall ansatte i regnskapsåret: over 50

... Mindre virksomheter vil omfattes indirekte

Store virksomheter må videreføre krav til leverandørene sine

Store virksomheter

Krav i åpenhetsloven

Leverandør

Krav i åpenhetsloven

Underleverandør

Hvilke konsekvenser får
åbenhetsloven?

Overtredelse av forpliktelsene – konsekvenser og sanksjoner

- **Manglende etterlevelse kan få betydning for tilgang til kapital og business**
 - Det er forventet at andre aktører i næringskjeden ikke kan/ønsker å handle med din virksomhet som følge av manglende etterlevelse
 - Det er forventet at manglende etterlevelse kan få konsekvenser for tilførsel av finansiering (bank, investormidler)
- Forbrukertilsynet vil være tilsynsorgan
- Overtredelser kan medføre overtredelsesgebyr
 - 4 % av virksomhetens årsomsetning eller inntil 25 millioner kroner
- Overtredelser vil kunne medføre risiko for tap av omdømme
- Kontraktsrettslige konsekvenser

Åpenhetsloven:

Krav om aktsomhetsvurderinger § 4

Informasjonsplikt §§ 5-7

Aktsomhetsvurderinger består av seks trinn, jf. § 4

1 Forankre ansvarlighet i retningslinjer og styringssystemer.

2 Kartlegg og vurder faktisk og potensiell negativ påvirkning knyttet til bedriftens virksomhet, produkter eller tjenester.

3 Stans, forebygg eller reduser negativ påvirkning/skade.

4 Overvåk gjennomføring og resultater.

5 Kommuniser hvordan påvirkningen er håndtert.

6 Sørg for, eller samarbeid om gjenoppretting og klageordninger der det er påkrevd.

Nærmere om aktsomhetsvurderinger

- Aktsomhetsvurderingene gjelder hele næringskjeden
- Vurderingene vil være ulike både i innhold og omfang:
 - Skal utføres regelmessig
 - Skal stå i forhold til virksomhetens størrelse og art
 - Skal stå i forhold til alvorlighetsgrad av- og sannsynligheten for negative konsekvenser for den berørte
 - Prioritering hensyntar påvirkningsmulighet

Åpenhetsloven suppleres av OECDs retningslinjer for ansvarlig næringsliv

- Sektorveiledning for 5 forskjellige sektorer:
 - *Finans*
 - *Konfliktmineraler*
 - *Landbruk*
 - *Tekstil og sko*
 - *Utvinning*
- Mye vil være relevant for øvrige sektorer
- Kan se til disse for konkrete eksempler

Hva er nytt?

Forskrift om utmåling av tvangsmulkt og overtredelsesgebyr

- I kraft 14.2.23
- § 1, tvangsmulkt og overtredelsesgebyr etter åpenhetsloven

Oppdater veiledning fra forbrukertilsynet

1. Viktige prinsipper for aktsomhetsvurderinger
 - Løpende vurdering av prioritering
 - Alvorlighetsgrad er det viktigste hensynet, sannsynligheten supplerer
 - Flytter ikke ansvar - desto nærmere den negative konsekvensen virksomheten er, desto større ansvar vil den ha for å stanse, forebygge eller begrense
2. Hva skal aktsomhetsvurderes?
 - Bidratt til negative konsekvenser: omfatter ikke mindre eller trivielle bidrag
 - Etterfølgende ledd skal også vurderes (i den grad man bidrar til eller forårsaker)
 - Kan legge en annen virksomhets utførte aktsomhetsvurderinger til grunn i sin egen aktsomhetsvurdering

Risikovurderinger

Spørreskjemaer

Innsynskrav

Rapport

Erfaringer

Hva bør virksomheten ha på plass som et minimum?

- Forankring i virksomheten og leverandørkjeder/forretningspartnere
 - Intern policy
 - Opplæring
 - Videreføre krav i leverandørkontrakter
- Risikovurderinger
 - Generelle undersøkelser basert på produkt og land, samt egen kunnskap
 - Virksomheters første rapport er publisert, dette gir god innsikt
 - Spørreskjema (generelt og evt tilpasset spesifikke leverandører)
 - Varslingskanal
- Etske retningslinjer
- Kommunikasjon
 - Rapport
 - Mal for besvarelse av innsynskrav
- **Rutiner for selvaluering og forbedring**

Åpenhetsloven: Én av fem mangler redegjørelse på nettsidene

- Av 500 kontrollerte virksomheter bryter en femtedel kravet om at redegjørelse skal offentliggjøres på nettsidene.
- Har nå sendt brev til over 100 virksomheter som mangler redegjørelse

Rapporteringsplikten – aktsomhetsvurderinger § 5

- Virksomhetene skal offentliggjøre en redegjørelse for aktsomhetsvurderingene.
- Redegjørelsen skal oppdateres og offentliggjøres innen 30. juni hvert år
 - *og ellers ved vesentlige endringer i virksomhetens risikovurderinger.*
- Redegjørelsen skal gjøres lett tilgjengelig på virksomhetens nettsider.
- Opplyse i årsberetningen om hvor redegjørelsen er tilgjengelig
- Signeres av styret og daglig leder

Redegjørelsen må inneholde:

Generell beskrivelse av virksomhetens organisering og driftsområde

Generell beskrivelse av virksomhetens retningslinjer og rutiner for håndtering av faktiske og potensielle negative konsekvenser

Opplysninger om faktiske negative konsekvenser og vesentlig risiko for negative konsekvenser

Opplysninger om tiltak for å stanse faktiske negative konsekvenser eller begrense risiko for negative konsekvenser

Resultatet/forventet resultat av tiltakene

Innsynskrav §§ 6-7

- Virksomhetene som omfattes plikter å svare på forespørsler fra allmennheten
- Utgangspunktet for informasjonsplikten er virksomhetenes aktsomhetsvurderinger
- Informasjonen skal gis skriftlig, på en dekkende og forståelig måte
- I utgangspunktet frist på 3 uker
- Unntak:
 - Åpenbart urimelig
 - Forretningshemmeligheter
 - Hvis omfattende, evt fristforlengelse

Sammenhengen med taksonomien

EU-taksonomien omfatter i hovedsak miljømessige forhold, men inneholder også krav til at minimumsstandarder til sosiale forhold respekteres.

Virksomheter som skal rapportere etter taksonomien kan derfor samordne arbeidet knyttet til dette med arbeid omkring åpenhetsloven.

Takk for
oppmerksomheten

Codex
ADVOKAT

Vil du vite mer?

